

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7006/2022
15.06.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Божидар Паравиња, адвокат из ..., ради заштите од насиља у породици, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 55/22 од 24.02.2022. године, у седници одржаној 15.06.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 55/22 од 24.02.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови П2 303/21 од 18.11.2021. године ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и забрањено туженом да на било који начин узнемирава тужиљу и наложено му је да се уздржи од сваког дрског безобзирног и злонамерног понашања којим угрожава тужиљин телесни интегритет, душевно здравље и спокојство. Ставом другим изреке, забрањено је туженом да се приближава тужиљи, те да приступа у простор око места становања, рада и боравка тужиље на удаљености мањој од 100 метара и наложено му је да се уздржава од приближавања на овој удаљености све под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке, мера заштите од насиља у породици одређена је на период од 12 месеци, та да може бити продужена све док не престану разлози због којих је одређена. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове поступка у износу од 3.800,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 55/22 од 24.02.2022. године одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена пресуда Основног суда у Старој Пазови П2 303/21 од 18.11.2021. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о ревизији, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр.72/11 ... 18/20), Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба Закона о парничном поступку, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује. Другостепени суд је релевантно чињенично стање утврдио на основу доказа изведених у поступку на главној расправи, а у образложењу побијане пресуде оценио је све жалбене наводе тужених који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби. Осталим наводима ревизије се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити применом члана 407. став 1. тачка 2. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у брачној заједници са туженим од 2003. године и имају троје заједничне деце ВВ рођеног 2001. године, малолетну ГГ рођену 2005. године и малолетног ДД рођеног 2019. године. Тужени је у току брачне заједнице испољавао проблем са злоупотребом алкохола и коцкањем, што је представљао повод за конфликт који је окончавао свађом и увредама упућеним тужили и деци. Због насилног понашања туженог заједница странка је више пута прекидана, а потом поново обнављана. У периодима када тужени није конзумирао алкохол, до свађе у породици није долазило. Породица се налази на евиденцији органа старатељства од 2019. године када је реализован стручни поступак са тада мал. ВВ и члановима породице и током 2020. године поводом неосноване анонимне пријаве да је угрожена безбедност ћерке малолетне ГГ. Дана 27.07.2021. године у вечерњим сатима, тужени под дејством алкохола, није допустио малолетној ћерки да уђе у кућу, јер је дан раније упозорио да се кући не враћа касно. Тужила је тада врата од куће откључала, када је тужени уз изречене псовке одгурнуо ћерку ГГ напоље и поново закључао врата од куће. На позив тужиле, старији син ВВ поново је откључао улазна врата, када је тужени и поред поново изречених увреда и псовки покушао физички да насрне на тужилу и ћерку. У томе га је сречио син и није му допустио да приђе мајци и сестри. У истој породичној кући у приземном делу живе родитељи и брат туженог, а отац туженог је критичном приликом позвао полицију.

Поводом овог догађаја (27.07.2021. године) Полицијска станица Стара Пазова је изрекла туженом хитне мере привременог удаљења из стана и привремену забрану контактирања и приближавања жртви насиља, супрузи и мал.ћерки ГГ у трајању од 48 сати уз процену ризика од непосредне опасности од насиља у породици. Решењем Основног суда у Старој Пазови НП 168/21 од 27.07.2021. године усвојен је предлог јавног тужилаштва и туженом су продужене наведене хитне мере на период од 30 дана, до 28.08.2021. године. Тужила је поднела тужбу ради развода брака и вршења родитељског права над малолетном децом. Након изречених хитних мера тужила се са децом иселила из породичне куће и сада живи у кући својих родитеља. На основу налаза и мишљења Центра за социјани рад Општине Стара Пазова од 29.09.2021. године заснованог на евиденцији центра, разговора са члановима породице и опсервације релација, утврђено је да тужени не препознаје и не увиђа пропуст у

понашању, умањује његове последице и негира насилне обрасце понашања. Због различитог поступања у васпитању деце исказује негативан став према родитељским способностима тужиље. У генези породице порекла туженог, присутни су облици дисфункционалног и маладаптивног понашања. Тужилца већ дужи временски период трпи физичко и психичко насиље од туженог, због чега односи измеђи странака су дуже времена нарушени. Тужилца и малолетна ГГ су у страху за личну безбедност и осећају бојазан, јер је понашање туженог непредвидиво због злоупотребе алкохола. Двоје старије деце не контактирају са оцем, док млађе дете виђа оца према телефонском договору парничних странака.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право одредбе чланова 197. и 198. Породичног закона, када су утврдили да је тужени према тужилци извршио насиље у породици и одредили наведене мере заштите у трајању од годину дана од дана доношења првостепене пресуде, са могућношћу продужења све док не престанку разлози због којих су одређене.

Према члану 197. Породичног закона (“Службени гласник РС“ број 18/05), под насиљем у породици подразумева се понашање којим један члан породице угрожава телесни интегритет, душевно здравље и спокојство другог члана породице (став 1.), уз одређење да се насиљем између осталог, сматра насиље или покушај насиља телесне повреде, вређање, као и свако друго дрско, безобризно и злонамерно понашање које један члан породице испољава према другом члану породице (став 2. тачка 1. и 6.). Против члана породице који врши насиље суд може одредити једну или више мера заштите од насиља у породици којима се привремено забрањује или ограничава одржавање личних односа са другим члановима породице (члан 198. став 1.).

Понашање једног члана породице квалификује се као насиље у породици када је таквог обима и интензитета да нарушава мир и спокојство другог члана породице и проузрокује страх од нарушавања физичког или душевног интегритета, као и од понављања аката насиља. С тим у вези, психичким насиљем сматра се застрашивање, стварање неугодности код жртве и постављање нереално високих очекивања у односу на жртву, посесивно понашање, понижавање жртве, контролисање њеног понашања, омаловажавање, изазивање неоснованог осећаја стида и срама, узнемиравање и малтретирање жртве и друго понашање које има за циљ нарушавање или угрожавање душевног здравља или спокојства жртве. Наведени акти без обзира на то што не представљају физичку манифестацију насиља, довољни су да наруше душевно здравље и спокојство жртве.

По становишту Врховног касационог суда, полазећи од утврђеног чињеничног стања и налаза и стручног мишљења Центра за социјални рад општине Стара Пазова, које је прибављено на основу члана 286. Породичног закона, правилно су нижестепени судови понашање туженог оценили као насиље над тужиљом. Тужени је током трајања брачне заједнице вршио психичко и физичко насиље над туженом, узроковано злоупотребом алкохола, чему су неретко присуствовала њихова заједничка деца, а што је кулминирало током јула месеца вређањем и насртајем на тужиљу и мал.ћерку странака, у чему га је спречио старији син. Такво понашање туженог нарушило је

душевни мир и спокојство тужиље, услед чега она осећа наглашени страх због угрожене безбедности и бојазан од непредвидивог понашања туженог и представља физичко и психичко насиље над тужиљом које се квалификује као насиље у породици.

Стога, супротно наводима ревизије, нижестепени судови су доносећи побијану пресуду правилно применили одредбу члана 197. Породичног закона, дајући уверљиве и правилне разлоге за свој закључак о томе да је дошло до породичног насиља, односно да је у питању модел понашања туженог који обухвата радње и понашања која представљају акте психичког и физичког насиља. Имајући у виду наведено, као и стручно мишљење надлежног Центра за социјални рад, правилно су нижестепени судови, применом одредбе члана 198. став 2. тачке 3, 4. и 5. Породичног закона одредили конкретне мере заштите од насиља у породици - забрану приближавања и приступа у простор око места становања, рада и боравка тужиље на удаљености мањој од 100 метара и забрану даљег узнемиравања тужиље на период од годину дана, како би се предупредило евентуално ново насиље према тужиљи и спречила могућност стварања сличних конфликтних ситуација, налазећи да су одређене мере заштите одговарајуће постојећој ситуацији, из којих разлога се неосновано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права. Циљ одређивања мере заштите од насиља у породици је да се насиље убудуће спречи, а заштитне мере имају и превентивни карактер. Изречене заштитне мере имају за циљ не само санкцију за учињену повреду, већ и превентивни разлог како би се убудуће спречило узнемиравање и насиље и обезбедило спокојство и безбедност жртве, за одређен временски период.

Неосновани су наводи туженог у ревизији да се у конкретном случају радило о обичној свађи брачних другова и да суд није правилно утврдио чињенично стање на околност понашања туженог које је окарактерисано као насиље у породици, јер испољено безобзирно понашање туженог одступа од стандарда нормалног комуницирања и опхођења са члановима породице. Правилност закључивања нижестепених судова, образложена у побијаним пресудама, поткрепљена је утврђеним чињеницама и мишљењем надлежног Центра за социјални рад, како у погледу постојања насиља, тако и потребе и сврсисходности изрицања одговарајућих мера заштите у циљу превенције даљих конфликта и спречавања будућег узнемиравања и насиља.

Како се осталим наводима ревизије кроз указивање на погрешну примену материјалног права заправо понављају наводи из жалбе који су били предмет правилне оцене другостепеног суда, исти су оцењени као неосновани и без утицаја на другачије одлучивање у овој правној ствари.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 414. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић